

Дата: 22.04.2025

Клас: 8 – А,Б

Урок: 30

Предмет: Трудове навчання

Вчитель: Капуста В.М

Тема. Інструктаж з БЖД. Технологічний процес виготовлення скриньки: різьблення. Повторення. Оздоблення виробів з дерева.

Мета: Формувати навички геометричної різьби по дереву.

навчальна: розвивати уяву про різьбу по дереву, як різновидності декоративно-прикладного мистецтва, ознайомити з видами різьби та елементами різьблення;

розвивальна: розвивати логічне мислення, загальний кругозір;

виховна: виховувати в учнів стійкий інтерес до народних ремесел, художній смак, бережливе відношення до матеріалів і інструментів.

Опорний конспект

I. Організаційна частина.

II. Вивчення нового матеріалу.

1. Технологічний процес: різьблення.

Оздоблення виробів, в яких орнаментальні композиції складаються з простих геометричних фігур називається *геометричним різьбленням*.

Для геометричного різьблення використовують всі породи деревини.

Для геометричного різьблення використовують *скісний різець (різак)*.

Під час різьблення застосовують два основних рухи (*рух «від себе», рух «на себе»*).

При різьбі слід враховувати напрямок волокон деревини для кращої якості різьби та відсутності сколювання.

Дотримуючись правил техніки безпеки, *не тримайте руку в напрямку руху різця*.

2. Правила виконання послідовності геометричної різьби:

*Різьблення виконують після розробки на аркуші паперу відповідної композиції та перенесення її на виріб.

*Наносять композицію через копірку.

*Геометричне різьблення виконують на чистих, добре виструганих та відшліфованих дошках м'яких і твердих порід деревини зі слабо вираженою текстурою. Звичайно, краще починати вправи і перші роботи на деревині м'яких порід (липа, верба, вільха, каштан).

*Під час виконання тригранно-виїмчастого різьблення різак тримають чотирма пальцями, а великий палець має впиратися у ручку різака, або лежати на скошеній верхній частині різака.

*Робоче положення різака може бути «до себе» і «від себе». Рука повинна лежати на дощечці для контролю за рухом різця. При рухові від себе інколи допомагають великим пальцем лівої руки.

*Найпростішими елементами орнаменту для різьблення є паралельні лінії вздовж і впоперек деревини.

3. При обробці деревини різанням слід дотримувати двох основних правил:

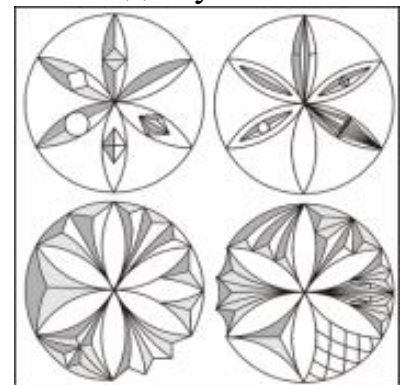
1. Різати потрібно за волокном, щоб зрізані кінчики волоком притискати різцем, а не рухатися порти них. Різ буде чистим.
2. Якщо елемент розташований таким чином, що його необхідно зрізувати вздовж волокон, то його зрізують найпершим, щоб не сколотити його.

Від правильного виконання цих правил залежить якість різьблення.

На заготовку наносять горизонтальні лінії на відстані 5... 10 мм одна від одної. Потім будують рівносторонні трикутники. Тримавши різак вертикально, наколюють промені трикутника від вершини кожного кута. При вершині наколювання має більшу глибину. При наближенні до кута глибина зменшується нанівець.

Потім кінчиком косого ножа зрізують кожен елемент окремо. Кінчик ножа повинен йти від вершини до вершини трикутника. В середині максимальне заглиблення. Ніж ставимо під кутом. Чим більший кут, тим глибші будуть виїмки. В кожного різьбяра своя улюблена глибина. Для малих елементів зі стороною трикутника 5-10 мм глибина повинні бути приблизно 3-5 мм.

Для вирізування вигнутих довгих тригранних елементів використовують косий ніж з меншим кутом леза.

III. Повторення. Оздоблення виробів з дерева.

Для оздоблення виробів з дерева та деревинних матеріалів застосовують такі види оздоблення як різьблення, випалювання (пірографія), декупаж, художній розпис, а також фарбування, лакування.

IV. Домашнє завдання.

- 1.Опрацювати опорний конспект.
- 2.Продовжити роботу з виготовлення власного виробу- скриньки, з доступних вам матеріалів (картону).

Зворотній зв'язок:

освітня платформа **Human** або ел. пошта valentinakapusta55@gmail.com